

להלן פירוט הדרישות האתיות באוניברסיטה העברית במחקרים העוסקים בבני אדם. דרישות אלו חופפות לנדרש כיום במוסדות אקדמיים בארץ ובעולם.

ראו גם באתר האוניברסיטה העברית <http://ethics.huji.ac.il>
דוגמאות לטפסים השונים וכתבי הסכמה: <http://ethics.huji.ac.il/node/30>
נוהל אתיקה במחקרים מדעיים שמעורבים בהם בני אדם (מאתר המזכירות האקדמית):
עברית: <http://academic-secretary.huji.ac.il/?cmd=regulations.145>
אנגלית: <http://academic-secretary.huji.ac.il/?cmd=regulations.195>

נא פנו בשאלות לשרון בן-אריה, רכזת המחקרים של הפקולטה: sharonba@savion.huji.ac.il
נדאג לפרסם תשובות באתר הפקולטה, ולעדכן אתכם על כך.

חובת הכשרה

החל משנה"ל תשע"ג כלל חברי הסגל האקדמי, דוקטורנטים ומסטרנטים שעוסקים במחקר בבני אדם חייבים לעבור קורס הכשרה מקוון ולהציג לוועדת האתיקה את האישור כי עברו הכשרה זו.
פרטים והרשמה לקורס ההכשרה בלינק הבא:

https://research.huji.ac.il/page/Experiments_Involving_Human_Subjects_Obligatory_Training_Hebrew

הוראות כניסה ושימוש בתוכנה:

- ניתן לעשות את הקורס מכל מחשב. היכנסו לאתר התוכנה: www.citiprogram.org
- משתמשים חדשים הקליקו [register](#)
- בשדה 'Participating Institutions' בחרו Hebrew University of Jerusalem.
- מלאו פרטים אישיים ובחרו את המודול המתאים.
- הקורס Social Behavioral Basic Research הינו הכללי ביותר ומתאים לכל.
- לחצו ENTER להתחלה.
- הלימוד אורך כ-4 שעות.
- לאחר כל חלק ישנו שאלון שיש לעבור אותו בציון 70 לפחות.
- בסיום הקורס מונפקת התעודה שאותה יש להציג לוועדת האתיקה.

הגדרות

בהתאם לנוהל האתיקה במחקרים מדעיים שבהם מעורבים בני אדם, מרבית המחקרים המתקיימים בפקולטה למדעי החברה מעורבים בני אדם ומחייבים אישור מועדת האתיקה:
"מחקר מדעי בו מעורבים בני אדם": כל מחקר מדעי בו מעורבים בני אדם בהשתתפותם הישירה והפעילה, במתן חומר מגופם (כולל חומר גנטי), בנטילת חלק בראיונות, במילוי שאלון וכדומה, הנערך על ידי חוקר והמתבצע בתחומיה, במעבדותיה או בשמה של האוניברסיטה העברית (להלן: "מחקר")
"חוקר": כל עובד אקדמי כמשמעותו בתקנון העובדים האקדמיים באוניברסיטה העברית, וכל תלמיד, העושה עבודת מחקר.
"משתתף": כל אדם הנוטל חלק במחקר מדעי בו מעורבים בני אדם, בין בתשלום ובין ללא תשלום, והוא אינו החוקר או עובד מינהלי/טכני המסייע במחקר.

במחקרים בבני אדם קיימות סוגיות אתיות שונות והן נשענות על שלושה יסודות עיקריים:

1. הסכמה מפורשת של הנחקרים להשתתף במחקר
 2. שמירת האנונימיות של משתתפי המחקר
 3. היעדר כפייה על הנחקרים להשתתף במחקר
- בבואה לדון בבקשה לאישור אתי, מניחה הוועדה על שולחנה יסודות אלה ובודקת את הבקשה בהתאם למידת הרלוונטיות שלהם למחקר הספציפי.

חלוקה לוועדות אתיות: למי פונים?

יש להגיש את הצעות המחקר לפי החלוקה הבאה:

1. עבודות סמינריוניות: אישור ממנחה העבודה ומעמית במחלקה.
2. עבודות מוסמך: ועדת האתיקה של המחלקה (לפי הרשימה המופיעה מטה)
3. דוקטורט - שלא ל-IRB - תת-וועדה פקולטטית דרך נציג המחלקה (מפורט למטה) או ישירות ליו"ר תת-וועדה בפקולטה, איכותנית או כמותנית לפי הענין.
4. חברי הסגל – לא לקרנות חוץ – תת-וועדה פקולטטית דרך נציג המחלקה (מפורט למטה) או ישירות ליו"ר תת-וועדה בפקולטה, איכותנית או כמותנית לפי הענין.
5. מחקרים המיועדים למימון קרנות החוץ: מחייבים אישור IRB, ויגשו לוועדת האתיקה העליונה של האוניברסיטה - דרך יו"ר הוועדה, פרופ' מיכאל טל (talm@cc.huji.ac.il)

בקשות למוסמך, דוק', וחברי סגל שלא לקרנות חוץ יופנו במייל לחברי תת הוועדות ואישור יתקבל על פי החלטת הרוב. במקרה של מחלוקת ההצעה תועבר ליו"ר הוועדה (ד"ר יהודה גודמן).

נא פנו בשאלות לנציג מחלקתכם או ליו"ר הוועדה הפקולטטית - ד"ר יהודה גודמן
ygoodman@huji.ac.il

הרכב תתי הוועדות בפקולטה:

תת ועדה 1 (כמותנית):

ראש תת הוועדה: ד"ר יפתח יובל, פסיכולוגיה, iftah.yovel@mail.huji.ac.il
חברים:

פרופ' מירב אחישר, פסיכולוגיה, msmerava@mscc.huji.ac.il
ד"ר איתי שוורץ, כלכלה, ity.shurtz@mail.huji.ac.il
ד"ר אור צוק, סטטיסטיקה, or.zuk@mail.huji.ac.il
ד"ר גלית כהן-בלנקשטיין, גיאוגרפיה, g.c.b@mail.huji.ac.il
ד"ר מרגית כהן, ביה"ס ע"ש פדרמן למדיניות ציבורית וממשל, marqit.cohn@mail.huji.ac.il

תת ועדה 2 (איכותנית):

ראש תת ועדה: ד"ר יהודה גודמן, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, ygoodman@huji.ac.il
חברים:

פרופ' אסתר שלי-ניומן, תקשורת ועיתונאות, msetti@mscc.huji.ac.il
ד"ר סיגל גולדין, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, sgoldin@mscc.huji.ac.il
ד"ר טל דינגוט, יחסים בינלאומיים, msding@mail.huji.ac.il
ד"ר אפרים פודוקסיק, מדע המדינה, podoksik@mscc.huji.ac.il

כמה זמן לוקח לקבל אישור?

הוועדה מנסה לענות מהר ככל שניתן. הזמן המדויק תלוי באופי המחקר ובסוגיות האתיות שעולות בו. נא שלחו את טופס הבקשה לפני תחילת המחקר, גם אם המחקר מיועד לקבל מימון חיצוני וטרם הוגש לקרן. נא הגישו את הבקשה סמוך לתחילת המחקר בפועל, בעת שהמתודולוגיה ברורה דיה כדי שהבקשה תהיה קרובה עד כמה שניתן למחקר כפי שיבוצע בפועל.

הטפסים הנדרשים בבקשה לאישור אתי

נא שלחו לנציג הרלוונטי במייל את המסמכים הבאים:

1. טופס בקשה
2. טופס הסכמה מראש (הנחיות כלולות בטופס הבקשה)
3. אישור על השלמת ההכשרה האתית המקוונת